

“İş bu dava dosyasının Bakırköy 12 Asliye Hukuk Mahkemesinin 2024/... esasına kayıtlanarak açıldığı ve ilgili mahkemenin dava dilekçesi verilmesi sonrasında aynı gün verilmiş olan birleştirme kararı ile mahkememizin 2024/... esas sayılı dosyası üzerinde birleştirme kararı verildiği, mahkememizin 2024/... esas sayılı dosyası içerisinde başka mahkemelerce de verilen birleştirme kararlarının bulunduğu, Sanayi ve Ticaret A.Ş. Olduğu, davalının Derneği olduğu, dernek tarafından talep edilen aidatlara ilişkin aidat borcu olmadığına ilişkin menfi tespit davası niteliğinde davalar olduğu, dosyamız ile birleşen Bakırköy 12 AHM 2024/... esasında kayıtlı davada ise davacının Dernek, Davalının birleşen dava dosyasındaki davacı ile hiç bir alakası olmayan ve limited şirketi olduğu, dernek tarafından çarşıda verilen hizmetler için harcanan tutarların aidat olarak davalılardan tahsiline yönelik açıldığı, bu nedenle dava taraflarından dernek aynı olsa da birinde farklı bir davacının menfi tespit talepli davası olduğu, birleşen dosyada ise derneğin aidat istemi davası olduğu, bu nedenle birleştirme kararının yerinde olmadığı anlaşılmakla birleştirilen dava dosyasının tefrikine karar verilip bu kez mahkememizin 2024/... esasına kaydedildiği görülmüştür.

Bu doğrultuda yapılan değerlendirmede, HMK 166. maddesinde birleştirme kararının usullerinin gösterildiği, HMK 167. maddesinde ise Mahkemenin yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesi için birlikte açılmış veya sonradan birleştirilmiş davaların ayrılmasına, davanın her aşamasında talep üzerine veya kendiliğinden karar verilebileceği, ancak bu durumda tefrik kararı veren mahkeme tarafından ayrılmasına karar verilen davalara bakmaya devam edileceğine ilişkin düzenlemenin Anayasa 36., 154., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesine açık bir şekilde aykırılık teşkil edileceği ortadadır. Zira Anayasanın 36. maddesinde kişilerin hak arama hürriyeti düzenlenmiş olup, buna göre herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak üzere yargı mercileri önünde davacı yada davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Ve hiç bir mahkeme görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz, düzenlemesi ile birlikte yine Anayasa'nın 154. maddesi ile Yargıtay, Adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı mercine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olduğu ve kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakacağını düzenlendiği, yine AHİS 6. maddesinde Adil Yargılanma hakkının düzenlendiği ortadadır.

Söz konusu maddenin uygulanması açısından davanın taraflarının açık duruşma hakları olduğu gibi açık oturumda verilmesi gerektiği, adil yargılama kavramı içinde mahkemeye erişim ve duruşmada bulunmak hakkının bulunduğu, 2. mahkemenin birleştirme kararı verip söz konusu birleştirme kararının isabetsizliği nedeniyle davanın tefrik edilmesi halinde davaya isabetsiz karar veren mahkemece değil, birleştirme kararı veren ve davayı tefrik eden mahkemece bakılması gereğine işaret eden 167. maddesinin son cümlesinin açık bir şekilde Anayasa'ya aykırı olduğu, zira sadece davanın tarafları açısından değil, mahkeme hakimlerinin subjektif (terfi, iş cetvelinin tutturulması, davanın taraflarının sorunlu kişiler olduğunun bilinmesi nedeniyle tabii hakim ilkesine de aykırı biçimde birleştirme kararına neden olunacağı, böylece tabii hakim ilkesine aykırı biçimde davaların hem makul sürede bitmesinin engelleneceği, birleşen dosyanın mahkemesine iadesi imkanının bulunması gerektiği, aksi halde hakimlerin subjektif nedenlerle davasını bakacağı şahısların seçici konuma geçeceği, davasına bakmak istemediği kişilerin davasını başka bir mahkemenin davasına birleştirilerek yargı işlemini yapmaktan kaçınmış olacağı, HMK'nın 167. maddesinin gereği olarak usulsüz birleştirmeler yönünden davanın ayrılmasına karar verilmesi halinde dahi 1.mahkemenin davaya bakmak zorunda kalmasının Anayasa'nın 141/son (davaların en az gider ile ve mümkün olan sürat ile sonuçlandırılmasının yargının görevidir) düzenlemesi, 36/2 (hiç bir mahkeme

Esas Sayısı : 2024/224

Karar Sayısı : 2024/220

görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz) düzenlemesi ve AHİS 6. maddesindeki adil yargılanma hakkına aykırılığı nedeniyle HMK 167. maddesinin son cümlesindeki sonradan birleştirilmiş davaların ayrılmasına karar verilmiş olması halinde bu durumda tefrik kararı veren mahkeme tarafından davalara bakılmaya devam eder şeklindeki HMK 167. maddenin son cümlesinin Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle iptali istemine dair aşağıdaki karar oluşturulmuştur.

KARAR:

1-6100 sayılı HMK'nın 167. maddesinin son cümlesinin Anayasaya aykırılığı konusunda itiraz başvurusunda bulunulmasına,

2-İş bu kararın örneklerinin taraf vekillerine tebliğine,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda karar verildi.”